

Yeni Asansörler Bakım İşletme ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği Sorunlu Bir Şekilde Yayınlandı

“Asansör Bakım, İşletme ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği” Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 24 Haziran 2015 tarih ve 29396 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Böylelikle asansörlerin monte edilmesinden sonraki kurallarını belirleyen ve 18 Kasım 2008 tarihli ve 27058 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği de yürürlükten kaldırılmış oldu. Uzun süredir Bakanlıklarla yürütülen görüşmeler, açılan davalar, kamuoyunu bilinçlendirme çabalarımıza rağmen yönetmelik yine asansör derneklerinin etkisi ile mühendisiz, kamunun hiçbir şekilde içerisinde yer almadığı, yargı kararlarının dikkate alınmadığı bir şekilde yayımlanmıştır.

Yetkili Mühendis Tanımı Sorunlu

Asansörlerin projesinden, tasarımından, montajından, işletilmesi ve bakımları süresince bir Mühendis sorumluluğunda üretilmesi gerekmektedir. Her gün yeni EN harmonize normları ve diğer mevzuat kuralları gündeme gelmekte, bu nedenle tasarım, üretim ve montaj metodolojisi değişmektedir. Bu değişimlerin takip edilmesi, üretim ve montaj ve tasarım sistemine adapte edilmesi tamamen bir mühendislik hizmetidir.

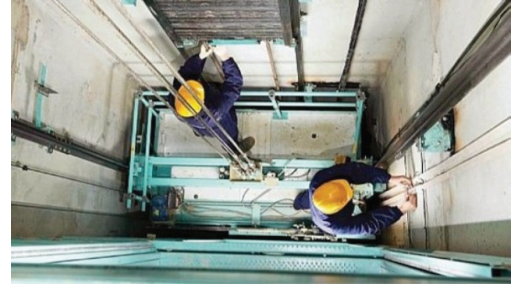
Öte yandan asansörlerin binaya uyumlu hale getirilmesi, kuyu, kabin, makina dairesi ölçülendirilmesi, trafik hesaplarının yapılması ve kontrol edilmesi, binanın diğer mekanik, elektrik ve inşaat ve mimari özelliklerine entegrasyonunun sağlanması, her binanın özelliğine ve yapı ruhsat eki

projelerine uygun asansörün seçimi, tasarımı, elektriksel verimliliği ve projelendirilmesi ve buna uygun montaj süreçlerinin tasarlanması mühendis sorumluluğundadır.

Odamız tarafından hazırlanan EMO Asansörlere ait Elektrik Mühendisliği Hizmetleri Yönetmeliği’nde (RG 29.07.2011 /28009) elektrik mühendislerinin hak ve yetkileri tanımlanmıştır.

Günümüzde mühendislerin tasarım süreçlerinde yer almadan üretilen hizmetlerin yarattığı sıkıntılar bilinmektedir. Doğru tasarlanmamış bir asansörün kuyu, makina dairesi, kat yükseklikleri, çatı mesafeleri, makina ve motor seçimine kadar binaya uygunluğunda önemli sorunlar yaşanmakta ve bu sorunlar nedeniyle binalara yapı kullanma izin belgesi (oturma izni) verilmemektedir. Bu durum hem kullanıcıyı, hem asansör firmasını sıkıntıya sokmaktadır. Gelişmiş teknolojilerin kullanıldığı birçok mühendislik hesapları ve tasarım yöntemlerinin geliştiği dünyamızda mühendislerin rolü çok daha fazla artmaktadır.

Odamız tarafından yukarıdaki görüşler çerçevesinde Danıştay’a açılan dava sonucunda asansör firmalarında elektrik/elektronik mühendislerinin istihdamının zorunlu olduğu yönünde karar verilmiştir. Danıştay 10.Dairesi, mevcut yönetmelikte “asansör monte eden” ile “yetkili servis” tanımlarını elektrik/elektronik mühendisi ibaresi içermediği gerekçesiyle iptal etmiştir. Odamız tarafından açılan diğer bir dava sonucunda da Türk Standartları

Enstitüsü’nün (TSE) “Yetkili Servisler-Asansörler, Yürüyen Merdivenler ve Yürüyen Yolcu Bantları için Kurallar”ın (TS 12255 standardı) “Yetkili Servis” başlıklı maddesi ile “Çalışanların özellikleri ile ilgili kuralları” belirleyen maddesinin; “elektrik/elektronik mühendislerinin istihdamının zorunlu olması gerektiğini” açıkça ifade ederek iptal etmiş olmasına karşın; Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, firma, dernek ve bazı meslek odası temsilcilerinin “asansör sektörü iki ayrı mühendis istihdamına hazır değil” gibi gerekçeleri sonucunda elektrik/elektronik veya makina mühendisi’nin birinin istihdamını zorunlu hale getirmiştir. Danıştay kararlarına rağmen elektrik/elektronik mühendislerinin asansör firmalarında zorunlu istihdamının önüne geçilmek istenmiştir.

Yetkili Servislerde Elektrik/Elektronik Mühendisi Eksik

Yetkili Servisler ile ilgili şartlar; kısmında Servis teknik sorumlusu olarak, “makina veya elektrik veya elektrik-elektronik veya mekatronik alanlarında mühendislik/teknoloji fakültelerinin birinde yükseköğrenimini tamamlamış olması gerekir.” ifadesi yukarıda da belirtildiği üzere yetkili servisler konusunda Danıştay 10. Dairesi tarafından verilmiş olan karara aykırı bir uygulama getirilmek istenmektedir. Bu nedenle Servis teknik sorumlusunun, en az birinin EMO tarafından yetkilendirilmiş Elektrik ve/veya Elektronik Mühendisi olması gerekmektedir.

Periyodik Kontrollerin Kamusallık Önceliği Devre Dışı

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı KHK Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da "asansörlerin yıllık periyodik kontrolünü yapacak belediyeler ile yetkilendirilmiş muayene kuruluşlarının sahip olması gereken şartlar, yıllık periyodik kontrol esasları ile yıllık periyodik kontrol ücretleri Türkiye Belediyeler Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Türk Standartları Enstitüsü temsilcilerinin de yer alacağı bir komisyon tarafından belirlenir. Konuya ilişkin düzenlemeler, komisyon kararları doğrultusunda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılır." ifadesi bulunmaktadır. Bu nedenle periyodik kontrol esasları, kontrol ücreti, muayene kuruluşlarının sahip olması gereken şartlar, Türkiye Belediyeler Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Türk Standartları Enstitüsü temsilcilerinin de yer alacağı bir komisyon tarafından belirlenmelidir. Bu nedenle yönetmelikte belirtilen şartların ilgili komisyon tarafından onaylanmadan yürürlüğe girmesi sakıncalıdır.

Ayrıca İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı KHK Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5393 sayılı Belediye Kanunu 15. maddesinde ve 22/2/2005 tarih 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu 7. maddesi değişikliği yapılmıştır. Bu değişikliklerde "**Belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak.**" ifadeleri yer almaktadır. Bu nedenle ilgili idarelerin A Tipi Muayene kuruluşlarına asansör peri-

yodik denetimlerini yaptırmak zorunluluğu bulunmamaktadır.

2012/6 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararının gerekçesinde "...Devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararını ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinlikler olarak tanımlanan kamu hizmetinin, kamu hukukunun genel ilkeleri gereğince, doğrudan idarenin kuruluş ve kurumları eliyle, kamusal yönetim biçimine göre yürütülmesi asıl ve olağandır..." denmiştir.

Bu bakımdan asıl olarak kamusal hizmet olan asansörlerin, üretimi aşamasında Bilim ve Sanayi Bakanlığının, yapıya montajı ve kullanıma açılması ve periyodik kontrol aşamalarında da 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre belirlenen yetkiler çerçevesinde belediyeler ve /veya Valiliklerce yapılması gerekmektedir.

Asansör Periyodik Kontrol Kuruluşlarının Yapısı Yeniden Belirlenmeli

Asansör periyodik kontrol muayene kuruluşlarında görevlendirilmesi zorunlu olan personele ilişkin önemli itirazımız bulunmaktadır. Asansör elektrik ve makina mühendisliği uzmanlıklarının ortak çalışma alanıdır. Yalnızca makina mühendisliği ya da yalnızca elektrik mühendisliği alanına ait değildir. Bu nedenle bu şirketlerin personel yapısında teknik konulardan sorumlu iki mühendis bulunması, bu şirketler tarafından yapılacak olan kontroller sonucu düzenlenecek tutanaklarda elektrik ve makina mühendisinin birlikte imzalarının aranması zorunludur.

Odamızın açtığı tüm davalarda bu esasın gözetilmesi istenmiş ve bu istemimiz de Danıştay tarafından kabul görmüştür. Sadece bu gerekçe ile

Danıştay 10. Dairesi'nin Bakanlık ve Türk Standartları Enstitüsü aleyhine açmış olduğu davalar Bakanlık ve Türk Standartları Enstitüsü yönetmelik ve standart içerisinde asansör monte eden şirketlere ilişkin tanım ve yetkili servis tanımları "Elektrik Mühendisine tanımda yer verilmemesi" gerekçesine dayandırılmıştır.

Nitekim o zamandan bu yana yaşanan asansörle ilgili kazalarda elektrik sistemlerinde yapılan hatalardan kaynaklanmaktadır ve ne yazık ki bunları kontrol eden bir mekanizma yine kurulmamıştır. Komisyonunda Elektrik Mühendisi personel bir yük olarak görülmüş ve bu yükü sektörün kaldıramayacağı söylenmiştir. Halbuki, firmalar için iyi yapılabilmesi için gerekli olan sermaye ve donanımları hazırlamakla yükümlüdür. **İnsanların can ve mal güvenliği riske atılmış olacağından ucuz olması düşüncesi ile yapılan işe ilişkin hiçbir esastan vazgeçilemez. Komisyon Oluşturulma Biçimi Sorunlu**

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (s) bendinin 2. paragrafında yıllık periyodik kontrolleri yapacak olan belediyeler ile yetkilendirilmiş muayene kuruluşlarının Bakanlık, Türkiye Belediyeler Birliği, TMMOB ve TSE temsilcilerinden oluşacağı açıkça belirtilmiştir.

Buna karşın Komisyonunda adı geçen kanunda belirtilmeyen kuruluş temsilcilerinin katılımı ile bir Komisyon oluşturulmuştur. Hiç kimsenin kaynağını kanundan ve Anayasa'dan almayan bir yetkiyi kullanamayacağı açıktır. Bu durumda kanunda belirtilmemiş olan kuruluşlara kanunda olmayan bir yetki tanınmıştır. Bu kuruluşlar görüşlerini söyleme hakkına elbette ki sahiptirler. Ancak kararların alınmasına katılamazlar, lehte ve aleyhte oy kullanamazlar. Böylesi bir komisyonun almış olduğu karar hukuksal açıdan sorunludur.